

?Quatre anys després

Desconec l'autoria de la sentència, però la cosa ens ve a dir que una cultura i una societat són totalment decadents en la mesura que són incapaces de detectar i exposar els seus farsants. Aquest mes es compleixen els quatre anys de la celebració d'una votació que, encara avui, desperta massa emotivitat i necessita més racionalitat i una serena capacitat d'anàlisi. Potser, sense adonar-nos-en, no hem estat conscients de veure com, sentiments i posicionaments ideològics al marge i sempre d'allò més respectables, tot allò va ser una de les primeres expressions col·lectives de les conseqüències de la instal·lació epistemològica dels nostres patrons mentals, ja no pas en la veritat o en la mentida, sinó en l'anomenada post veritat. D'uns i altres. I escriure això significa tant com que ja no hi ha veritat i dient-ho amb les paraules de Joan Garcia del Muro resulta que, igual que asseguraven els investigadors Fox Mulder i Dana Scully, els protagonistes d'Expedient X, «la veritat no és allà fora». I en no haver-hi la veritat allà fora, encara avui som incapaces de comprendre com i per què l'Estat espanyol no va tenir cap tipus de contemplació per enviar, via Piolín, més de 6.000 membres de les FSE i gastar-se 87 milions d'euros -87 milions, ho heu llegit bé- per rebentar una votació amb un únic objectiu: que aquella votació, amb presència d'observadors internacionals, fos totalment invalidada.

La perplexitat que em provoca la història d'aquells nous Fets d'octubre, però, és doble. La primera és la plena corroboració del conegut *dictum* de Karl Marx (1818-1883) que va escriure a *Der 18te Brumaire des Louis Napoleon* (1852) allò que la història es repeteix, «la primera vegada com una gran tragèdia i la segona com una miserable farsa». Només ens cal llegir qualsevol llibre d'història per adonar-nos com els Fets d'Octubre de 1934 van comportar, almenys, més de 70 morts, 250 ferits i, a finals de desembre del mateix any, més 3.400 presos, alguns dels quals, fins i tot, traslladats a centres penitenciaris de les Illes Canàries. No seré jo qui compararà aquestes xifres amb els actuals milers d'encausats judicials que hi ha encara per qüestions relacionades amb el procés, amb tots aquells dirigents polítics i socials que van estar fins fa quatre dies a la presó o ja no diguem els exiliats/fugits, al vostre gust, que romanen en aquella *heterotopia* de Brussel·les on Foucault hi sucaria pa.

Si tot això provoca esgarripança no menys ho fa adonar-se, quatre anys després, de la poca consciència existent per part del processisme que l'anomenat *xoc de trens* s'anava a produir no pas en un estat exempt de conflictes territorials, sinó en un estat on, sense anar més lluny, en els territoris de parla basca -allò que uns coneixem com Comunidad Autónoma Vasca i Comunidad Foral de Navarra i altres com Euskal Herria- s'ha manifestat un conflicte atàvic que, almenys, en els darrers dos-cents anys, ha provocat fins a tres guerres carlistes i l'encara flamejant enfrontament entre ETA i l'Estat espanyol. Quan falten dinou dies exactes perquè es compleixin els deu anys del cessament de l'alto foc d'ETA, si alguna cosa també s'ha pogut veure, mal faci a alguns *ineptòcrates* constitucionalistes, és que era totalment fals que en absència de violència l'estat estava disposat a abordar i a parlar sobre qualsevol qüestió, inclosa la del dret de l'autodeterminació en territoris on no hi havia l'esmentada violència. Però també aquesta poca consciència estava sustentada en un *lirisme*, un *naïfisme* i innocència. Recordem allò de: «*ho tenim a tocar*», que va acabar per assolir uns nivells d'imbecilitat extrema. Poques vegades, per exemple, s'havia abordat a Catalunya, amb honrades excepcions de dirigents i militants independentistes catalans que ho havien patit en la pròpia pell, el tema de la ignominiosa tortura perpetrada per les FSE. A diferència del que sí passava al País Basc i Navarra, a casa nostra amb això de la tortura s'hi passava massa de puntetes. Fins i tot, no caldria sinó, hi havia qui la justificava com a instrument policial en la lluita contra el terrorisme, encara que comportés víctimes col·laterals. En aquest quart aniversari de l'1 d'octubre i perquè uns i altres ens adonem una mica més i prenguem consciència de la naturalesa de l'Estat espanyol, us convido a veure el documental *Non dago Mikel (On és Mikel?)*, sobre la desaparició i mort del conductor d'autobusos navarrès Mikel Zabalza, el 1985. Dirigit per Miguel Ángel Llamas i Amaia Merino, aquest documental dissectiona la naturalesa de l'estat. No pas en va Friedrich Nietzsche ja ens

havia dit allò de: l'estat es com s'anomena al més fred de tots els monstres freds. És fred fins i tot quan menteix; i aquesta és la mentida que surt de la seva boca: «Jo, l'estat, soc el poble».

Imatge: Carles Claret.